

**AJUNTAMENT
DE
SÓLLER
(ILLES BALEARS)
ARXIU MUNICIPAL**

PROJECTE DE DIGITALITZACIÓ FONS MOSSÈN JOSEP RULLAN I MIR

1. Introducció

1.1. Projecte de Recuperació del Patrimoni Documental Solleric

1.1.1. Que és i en què consisteix?

Es tracta d'un projecte per a recuperar, conservar i difondre el patrimoni documental de Sóller. El municipi és molt ric en aquest tipus de documentació, i són moltes les famílies de Sóller que encara conserven documentació familiar, que es pot arribar a remuntar al segle XIII. La posada en marxa d'aquest programa respon a la necessitat de protegir i conservar el patrimoni documental local, evitar la seva pèrdua i possibilitar-ne la seva difusió. Tot això permetrà poder tenir un coneixement més ampli de la història del nostre municipi.

1.1.2. Forma d'actuació i tipus d'actuacions

Amb aquesta tasca, als propietaris dels fons se'ls reconeix públicament la seva col·laboració, es fa un inventari de la documentació que posseeixen i se'ls lliura una còpia digitalitzada del seu arxiu o fons, on consti l'origen del fons. Per altra banda, les contrapartides per a l'Ajuntament són:

- La recuperació del patrimoni documental de Sóller
- La possibilitat d'usar aquest material en altres projectes que dugui a terme l'Ajuntament, sempre indicant-ne el seu origen primitiu

- La difusió d'aquest fons i facilitar-ne de la seva consulta a tota la ciutadania (és poden produir excepcions, que s'haurien d'indicar en el document de donació o cessió).

1.2. Primeres actuacions i adquisicions

Entre 2009 i 2011 s'han recuperat els arxius de les fàbriques de teixits de Can Bac, Ca les Ànimes, Sa Fàbrica Nova, La Solidez, Can Muana i Can Puig; l' arxiu de l'empresa comercial Canals y Colom de Tabasco (Mèxic); l'arxiu de l'empresa comercial Matias Colom S.R.C. d'Alzira; l'arxiu de l'Hostal Brisas; l'arxiu de la Ferreria i la Teulera de Can Perlus; l'arxiu de la Impremta Marquès; i l'arxiu personal de Miquel Ballester i Cruellas.

1.3. Digitalització del fons de Mn. Rullan i Mir

1.3.1. Com va sorgir el projecte?

Aquest projecte es va proposar, dins del pla anteriorment citat, de recuperació de patrimoni documental de Sóller. L'Ajuntament, a través de la regidoria de Cultura i Patrimoni, es va posar en contacte amb la família per veure la seva disposició a cedir aquest fons. Finalment, després de les converses mantingudes, es va decidir la digitalització de dit fons.

1.3.2. Família dipositària del fons

La família propietària del fons de Mn. Josep Rullan i Mir, és la família Colom-Lliteres, descendents per línia materna de Mn. Rullan.

1.3.3. Importància del fons

La vàlua d'aquest arxiu radica en la pròpia figura de Mn. Rullan, el qual va ser un dels personatges claus de la història de Sóller.

2. El fons del Mn. Rullan i Mir

2.1. Presentació de la figura de Mn. Rullan i del seu fons

Mossèn Josep Rullan i Mir (1829-1912) és sens dubte una de les figures més destacades de la història contemporània de Sóller. L'any 1855 fou ordenat prevere. Va ocupar-se de diverses parròquies mallorquines abans de tornar a la seva ciutat natal, el 1887. Home d'una cultura molt vasta, es va aproximar a les teories de la Societat Econòmica d'Amics del País i va intervenir a la seva ciutat en la creació d'algunes de les empreses més importants de la localitat (*Banc de Sóller* –1890-, *El Gas* –1892-, i el *Sindicat Agrícola Solleric* –1899). Va ser considerat un dels millors historiadors de la seva època, destacant la seva *Historia de Sóller en sus relaciones con la general de Mallorca*. Destacà també com a folklorista, recollint en l'obra *Literatura Popular Mallorquina*, l'obra de tres glosadors locals. A més va escriure diversos tractats científics, especialment sobre agricultura, i va col·laborar en diverses publicacions de l'època, com *El Ancora*, *Butlletí de la Societat Arqueològica Lul·liana*, *Sóller*, *La Última Hora*, etc.

És va relacionar amb moltes de les personalitats més destacades de la cultura mallorquina de l'època, com Josep Mª Quadrado, Mn. Costa i Llobera, Mn. Alcover o Miquel dels Sant Oliver. El 1904, fou nomenat Fill Il·lustre de Sóller.

Tota aquesta activitat ha esdevingut en un important fons documental conservat amb cura per la família Colom, que creiem que ha de ser difós, per tal de posar a l'abast dels investigadors l'obra i la personalitat d'un dels personatges més destacats no sols de la història de Sóller, sinó de la història de Mallorca.

2.2. Periodització.

Aquesta tasca de digitalització s'ha realitzat entre 2010 i 2012.

2.3. Composició documental del fons.

Aquest fons s'inclou en l'Arxiu Municipal de Sóller, a la Secció d'Arxius Particulars i d'Altres Institucions. El volum d'aquest arriba als 1340 documents, entre cartes,

pergamins, manuscrits, fulletons i plagues. Cronològicament abasta des del segle XVII a 1912.

Consta de 10 sèries documentals, que agrupen temàticament, segons la documentació generada per Mn. Rullan. Aquestes són:

- Correspondència: en aquesta sèrie s'agrupa tota la correspondència generada per Mn. Rullan entre 1840 i 1912. és la més nombrosa en documentació. Bàsicament són cartes amb diverses institucions, amics, col·laboradors i científics.
- Documentació de Jorge Frontera: agrupa la documentació d'aquest personatge, que fou secretari de l'Ajuntament de Sóller entre 1841 i 1859.
- El Gas: agrupa la documentació personal relacionada amb l'empresa *El Gas S.A.*, de la que en fou fundador i primer president.
- Escola Establiments: hi conté documentació relativa a la seva estança com a mestre en aquesta localitat.
- Estatuts i Memòries: s'agrupen diversos esborranys d'estatuts d'associacions de Sóller, així com memòries d'empreses locals.
- Fàbrica de sabó de Salvador Rullan i Mir: entre 1864 i 1867 els germans Salvador i Josep Rullan varen muntar una empresa de sabó fluix. Conté correspondència i comandes d'oli.
- Glosses: conté glosses recollides per Mn. Rullan. També un manuscrit inèdit de glossadors de Sóller.
- Manuscrits: s'hi concentren els manuscrits redactats per Rullan i Mir, on recollia dades històriques de Sóller. Serviren de base per escriure els seus treballs. S'inclouen diversos treballs preliminars sobre empreses, personatges il·lustres o zones de Sóller.
- Meteorologia: hi ha dades estadístiques sobre meteorologia recollides per Mn. Rullan a la seva estació.
- Notes diverses sobre història, patrimoni, etnologia, etc. : s'hi inclouen notes diverses.
- Pergamins: inclou diversos pergamins familiars de Mn. Rullan

- Premsa: col·laborador habitual del setmanari *Sóller*, va conservar una col·lecció d'aquesta publicació entre 1885 i 1912. S'han digitalitzat els anys 1885-1887 i fotografiat els anys 1888-1912.
- Vaixells de vapor: hi conté documentació relativa a diversos vaixells de vapor. Principalment els documents són del León de Oro, del qual en fou accionista.